

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

A „MAGYAR KÖNYVÉSZET” című havi melléklettel.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Wiesner Jakab szerkesztőhöz (Budapest, II., Oszlop-u. 4.) küldendők.

Megjelenik minden hó 10., 20. és 30-án.

Az egylet tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Ujjonnan megjelent könyvek.*)

Benkő Gyula udv. könyvkereskedő Bpsten.

Bender Béla dr. Dolgozatok a részvényjog köréből. (8-r. 194 l.) Bpest, 1906. Benkő Gyula biz. 4 k.

Csáthy Ferencz Debreczenben.

Varjú János. A magyar szellemi művelődés története. A magyar ifjúság és a művelt közönség számára. (8-r. 496 l.) Debreczen, 1907. Csáthy Ferencz biz. 6 k.

Drodtleff Rudolf Pozsony.

Pozsonyi útmutató. 1907. évre. Közhasznú üzleti naptár teljes címtárral. (Magyar és német szöveggel.) (8-r. 480 l. és 1 térkép.) Pozsony, 1907. Drodtleff Rudolf biz. 4 k.

Eggenberger-féle könyvkereskedés Budapestén.

Népoktatásunk szervezése és újabb törvényhozás szükségé. Közoktatásügyi tanulmány. X+Y-től. Megjelent a Budapesti Szemle 1906. évi 357—360. számaiban. (8-r. 103 l.) Bpest, 1906. Eggenberger-féle kk. 1 k. 50 f.

Csernádi Sándor. A műtrágyák okszerű alkalmazása. 42 képpel a szöveg között. (8-r. 119 l.) Győr, 1906. Eggenberger-féle kk. Bpsten 2 k.

Kis Tivadar Pápán.

Hétszáz kilométer gyalog a hazában. Irta egy utazó diák. (K. 8-r. 81 l.) Pápa, 1906. Kiss Tivadar 1 k. 20 f.

Kovács Gyula Nagybányán.

Pálinkás Béla. Egyetemes pályamutató. A pályaválasztás előtt álló ifjúság számára. Az összes iskolák, tanintézetek, képzők, tanfolyamok stb. szervezeti és vizsgálati szabályzatai, az összes minősítő és szervező törvények, miniszteri rendeletek, utasítások, iskolai és tanintézeti értesítők, rendszabályok és prospektusok alapján. II. kötet. (8-r. 263—470 l.) Nagybánya, 1906. Kovács Gyula. Az I. kötet ára 3 k. A két kötetből álló teljes munka ára 6 k.

Lampel R. r.-t. Budapestén.

Könyvtár, Magyar 469—473. füzet. Szerkeszti **Radó Antal.** (16-r.) Bpest, 1907. Lampel R. r.-t. Egy-egy füzet 30 f. 469. füzet. **Bródy Sándor.** Az automobil és egyéb elbeszélések. (78 l.)

470. füzet. **Thallóczy Lajos.** III. Béla és a magyar birodalom. (80 l.)

471. füzet. **Ebner-Eschenbach Mária.** Krampampuli és egyéb elbeszélések. Fordította **Radó Agnes.** (64 l.)

472—473. füzet. **Molière.** A tudós nők. Verses vígjáték öt felvonásban. Fordította **Gábor Andor.** (82 l.)

Lóvy József fia Miskolczon.

Gulyás Benő. Egyházi beszédek. Első kötet. Harmadik kiadás. (8-r. 190 l.) Miskolcz, 1907. Lóvy József fia 2 k. 80 f.

*) Könyvészetünk teljessége érdekében fölkéretnek a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címemre beküldeni sziveskedjenek. A könyveket lajstromozás után sértetlenül visszaküldöm. **Rényi Károly** Budapest (V., Vigadó-utca 1. A fővárosi Vigadó épületében.)

Ifj. Nagel Ottó Budapestén.

Műkedvelő, A —. II. évfolyam 1. szám. Havi folyóirat. Szerkeszti **Dezso József.** (8-r.) Bpest, 1906. Nagel Ottó. Egy-egy füzet 60 f.

1. szám. **Truffier P.** Szent Antal legendája. Magánjelenet (leányok számára). Fordította **Beöthy Zsiga.** (29 l.)

Rédey Miklós és Bokelberg Ede. Budapesti útmutató. Rendőrségi zsebkönyv. 1907. IX. évfolyam. (16-r. 335 l.) Bpest, 1907. Nagel Ottó biz. Vászonba kötve 2 k.

Politzer Zsigmond és fia Budapestén.

Boer Jenő. Az ember. Ébredő korszellemünk megnyilatkozása. (8-r. 123 l.) Kolozsvár, 1906. Politzer Zsigmond és fia biz. Bpsten 50 f.

Guthy Tódor dr. Váltóki fogások könyve és váltó eljárás. (8-r. 257 l.) Buziásfürdő, 1905. Politzer Zsigmond és fia biz. Bpsten 4 k.

Igazságügyi orvosi tanács munkálatai, A —. Kiadja a magyar kir. igazságügyminiszterium. Szerkesztik **Korányi Frigyes** dr., **Réczey Imre** dr., **Balogh Jenő** dr., **Genersich Antal** dr., **Moravcsik Emil** dr., **Schüchter Miksa** dr. Második kötet. 1. füzet. (Lex. 8-r. 160 l.) Budapest, 1906. Politzer Zsigmond és fia biz. 4 k.

Iparoskáté. Gyakorlati útmutató általános ipari kérdésekben. Előszóval ellátta **Gelléri Mór.** Elismert szakemberek támogatásával szerkeszti **Dóczi Sámuel** dr. (8-r. 250 l.) Bpest, 1907. Politzer Zsigmond és fia biz. Vászonba kötve 3 k.

Lukács Emil. Ügyvédek útmutatója. Az 1874. évi XXXIV. törvénycikk alapján, a mai joggyakorlatnak megfelelően a magyar kir. igazságügyminiszter által jóváhagyott és ma érvényben lévő budapesti ügyvédi kamarai ügyrend és teljes ülési határozatok szerint. (16-r. 55 l.) Bpest, 1907. Politzer Zsigmond és fia biz. 1 k. 20 f.

Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata Budapestén.

Beksics Gusztáv poszthumusz műve. A szabadelvűpárt története. (8-r. 112 l.) Budapest, 1907. Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata 2 k.

Bradón M. E. Lelki küzdelmek. Angol regény. Fordította **G. M.** (K. 8-r. 623 l.) Bpest, 1906. Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata 2 k.

Ráth Mór Budapestén.

Perczelné Kozma Flóra. Tolstoj és a szabadelvű egyházak. (8-r. 12 l.) Bpest, 1905. Ráth Mór biz. 20 f.

Stampfel-féle könyvk. (Révai Testvérek Irod. Int. [R.-társ.] Bpsten.

Zsebkönyvtár, Tudományos —. 189—194. szám. (16-r.) Bpest, 1907. Stampfel-féle kkh. Egy-egy szám 60 f.

189—191. szám. **Atzél Béla** dr. Az ausztriai általános magánjog adatai. Függelékül az ausztriai általános polgári törvénykönyv. Jegyzetekkel és utalásokkal ellátva. (244 l.)

191—193. szám. **Rubinyi Mózes** dr. Általános nyelvtudomány. (114 l.)

194. szám. **Atzél Béla** dr. Kereskedelmi vétségek. A kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalt vétségek eseteiben követendő eljárás. (63 l.)

Singer és Wolfner Budapestén.

Regénytár, Egyetemes —. XXIII. évfolyam. 8. kötet. (8-r.) Bpest, 1907. Singer és Wolfner. Egy-egy kötet vászonba kötve 1 k. 8. kötet. **Croker M. B.** Barrington Diána. Regény. Fordította **Novelly R.** Második kötet. (175 l.)

Stein János m. kir. egyetemi könyvk. Kolozsvárt.

- Bartók György** ifj. Az akarat szabadság problémája. (8-r. 118 l.) Kolozsvár, 1906. Stein János biz. 2 k. 50 f.
- Boér Jenő.** Az ember. Ébredő korszelmünk megnyilatkozása. (8-r. 123 l.) Kolozsvár, 1906. Stein János biz. 50 f.
- Somló Bódog** jogbölcséleti előadásai. Első füzet. Általános rész. (8-r. 134 l.) Kolozsvár, 1906. Stein János biz. 50 f.
- Ugyanaz. Második rész. A büntetőjog bölcselate. (8-r. 156 l.) Kolozsvár, 1906. U. o. 4 k.
- Kosutány Ignác.** Egyházjog. A magyarországi egyházak alkotmánya és közigazgatása. Harmadik kiadás. (8-r. VIII, 615 l.) Kolozsvár, 1906. Stein János biz. 12 k.

Toldi Lajos Budapesten.

- Karkovány Ákos és Sigmund Emil dr.** Acetylénipari rendeletek és jogszabályok gyűjteménye. (8-r. 148 l. és 2 melléklet.) Bpest, 1906. Toldi L. biz. 5 k.
- Könyvtár és Döntvénytár.** Gyakorlati közigazgatási — XVIII. szám. Szerkesztő és kiadó *Dolenecz József dr.* (8-r) Bpest, 1907. Toldi Lajos biz.
- XVIII. szám. **Vita Emil dr.** Egyesületi jog. Utmutatás az egyesületi ügyekben való eljárásra gyakorlati példákkal. (132 l.) 2 k. Vásznonba kötve 3 k.
- Rendelekek Tára,** Magyarországi — Negyvenedik folyam. 1906. Kiadja a magyar királyi belügyminiszterium. (Az «Országos törvénytár» szerkesztősége.) X. füzet. (8-r. 1567—1724 l.) Bpest, 1906. Toldi Lajos biz. 1 k. 25 f.

«Tulipánkert emlékalbum» kiadóvállalat Budapesten.

- Tulipánkert emlékalbum.** Szerkeszti *Kún József Jenő.* (4-r. 84, XLVIII, 137—154 l.) Bpest, 1907. Tulipánkert emlékalbum kiadóvállalat. Vásznon díszkötésben 7 k. Magyar stíliú selyemkötésben 20 k. Művészies kivitelű bőrkötésben 30 k.

Világosság könyvnyomda Budapesten.

- Nyomdászok évkönyve,** Magyar —. 1907. Huszonkettedik évfolyam. Szerkesztette *Novák László.* (N. 8-r. 156 l.) Bpest, 1907. Világosság könyvnyomda. Vásznonba kötve 3 k.

Nyílt levél

Méltóságos *Berczik Árpád*
miniszteri tanácsos úrhoz.

Méltóságod a mult évben szíves volt mozgalmat indítani abban az irányban, hogy a magyar könyv-árús első sorban magyar könyveket helyezzen a kirakatába. Ebben az irányban egyesületünk, a Magyar Könyvkereskedők Egyesülete is eljár, lehet, hogy volt is eredménye annyiban, hogy most már több magyar könyvet helyeznek el a kirakatban a budapesti könyvárúsok, — de hogy kevesebb külföldi könyvet adnának el ma a magyar könyvárúsok, azt nem tartom valószínűnek.

Akkoriban voltam bátor Méltóságodhoz ugyan-csak e lap hasábjain nyílt levelet intézni. Azt fejtegettem ebben a levélben, hogy a könnyebb vége a dolognak a könyvárúst megrendszabályozni; sokkal értékesebb, fontosabb volna, ha a sajtó pártjára állana a magyar könyvnek. Ha igazi szeretettel igyekeznék népszerűsíteni a könyvet.

Engedje meg Méltóságod, ha újból felveszem a megszokadt fonalat s ha arra kérem, szíveskedjék néhány pillanatot szentelni ennek a néhány sornak. Hiszen az én csekélységem, ha gyengébb szóval, gyengébb erővel is, szintén csak arra törekszik, a mire Méltóságod.

Most olvastam a lapokban, hogy új szövetség alakult: *Hungária Irodalmi Szövetség*, azzal a céllal, hogy a magyar literaturát külföldön ismertessük. Az egyesület elnökségében ott látom néhány kiváló férfiú nevét, többek között a Méltóságodét is.

Elgondolkoztam, hát olyan jók a mi irodalmi állapotaink itthon, hogy már a kivitelről kell gondoskodni? A külfölddel akarjuk megismertetni az irodalmunkat és kulturális törekvéseinket, mikor itthon legszebb irodalmi alkotásainkról sem veszünk tudomást? Itt is úgy cselekszünk, mint az idegenforgalom emelésével, a hol a helyett, hogy első sorban arra törekednénk, hogy mi, a haza fiai, boldoguljunk a mi szép gazdag szülőföldünkön, idegenforgalomra áhítozunk, a haza fiai pedig tömegesen mennek Amerikába.

Tudósok, írók, művészek nem tudva itthon boldogulni, külföldre mennek, a hol tárt karokkal fogadják őket.

Nem tudom, hogy lesz-e valami eredménye ennek a szövetségnek — én elég skeptikus vagyok nem bízni benne, — de föltéve, hogy lesz is valami látható, hasznos következménye, nem volna sokkal fontosabb, értékesebb, becsesebb, ha első sorban itthon igyekeznénk az irodalmunkat, a kulturánkat terjeszteni, ismertetni?

A nyelv, az irodalom, a haza fogalma egy; az irodalom terjesztésével a haza legszentebb fogalmának is hódolunk.

Az irodalom nálunk még mindig kegyelemkenyéren él, elmondtam ezt a Petőfi-Társaságban egy felolvasáson. Mindig és mindenütt az utolsó az irodalom, tudniillik nálunk. Eszembe jut, e napokban adtak egy *Lord Quez* című darabot, hasábotat írtak erről a színműről, pedig csaknem valamennyi lap konstatalta, hogy a darab értéktelen. És eszembe jut, a mi szintén éppen e napokban történt, hogy valamelyik vidéki függetlenségi pártelnök levelet írt a párt tagjaihoz. Miféle hü-hót támasztott ez a levél. Egész sajtóháboru folyt pro és kontra, pedig az illető pártelnök úr, — de különben, ne beszéljünk róla.

És most kérve kérem Méltóságodat, kísérje csak figyelemmel társadalmi mozgalmainkat, sajtónkat és kísérje figyelemmel az irodalmi termésünket, akkor meg fogja látni, hogy első sorban is itthon kell, hogy ismertessük a kulturánkat, az irodalmunkat és csak aztán, de meg aztán sem annyira fontos reánk nézve, hogy irodalmi szövetség alakíttassék azzal a céllal, hogy külföldön beszéljenek rólunk.

Nem, Méltóságos uram, itthon beszéljünk a kulturánkról, az irodalmunkról, itt tanítsuk meg a közönséget a kultúra, a műveltség, az irodalom, a könyv szeretetére. Itthon olvassa Mikszáthot úr és paraszt, a külfölddel csak aztán törődjünk.

És eszembe jut az a kirohanás is, a mit egy képviselő úr volt szíves elkövetni a minapában a képviselőházban, irodalmi intézményeink, meg egy sor tudós iránt is.

Nem tudom, arányban van-e az illető képviselő úrnak az igazságszeretete, a tudása azzal a prepotenciával, a melylyel elevenek és holtak felett ítélkezett, de mindenesetre túllőtt a célon, mikor kritika, tárgyilagosság, jóakarát nélkül a sárba tiport mindent, a mi keze ügyébe esett.

Lehet neki igaza is, de egy rossz téglá miatt józan ember nem rombolja le az egész épületet.

A miket ő ott elmondott, sokkal többet ártanak az irodalomnak, mint a mennyit a legjobb esetben használhatott volna.

Egyes megtámadottak nyilatkoztak és tiltakoztak a beszéd őket illető részei ellen, — de nem

láttam egy *Hungária* szövetkezetet, mely egyhangúlag tiltakozott volna az ilyen indokolatlan és káros támadás ellen.

Azért mondom, hogy első sorban itthon legyünk résen, itthon tanítsunk, s ha kell itthon védekezzünk, mert hiába fogja telerakni a kirakatokat a magyar könyvtár magyar könyvekkel, az akadémia igen értékes és szép kiadványaival, a Petz Lexikonnal, vagy a még meg sem jelent nagy művészettörténelmi munkával, mégis csak a külföldi könyvet fogja vásárolni a magyar közönség, mert a külföldi könyvhöz nem jut el a magyar képviselő keze.

A külföldi sajtó egyik legbecesebb rovata az irodalom ismertetése; valósággal sajtóháborúk folynak a könyvért, nálunk ellenben csak akkor kerül szó az irodalomról, a kulturáról, a mikor a romboló munkájában gyönyörködhetünk.

Budapest, 1907 január hó 14.

Kiváló tisztelettel
Wiesner Jakab.

Egy fővárosi czég jubileuma!

Vannak emberek, kik nem vágnak a külső elismerés, az ünnepeztetés után, hanem lankadatlan buzgalommal, munkaszeretettel dolgoznak a kitűzött célért, s nem veszik észre, hogy halad az idő s elérték a határt, mikor jubilálni szokás!

Szakadatlan, egész gondolatvilágát betöltő csendes munkásság közepette bizonyára nem vette észre Pfeifer István sem, hogy ötven esztendő óta a főnöke s csak mikor a gratulációsok sorra jelentek meg nála, hogy őt szeretettel üdvözljék a Pfeifer Ferdinánd czég 50 éves fennállása alkalmából, gondolt arra, hogy munkájában megálljon egy percze.

Id. Emich Gusztáv az 1841. december 14-én alapított szortiment üzletét eladta 1857. január 1-én Pfeifer Ferdinándnak, hogy ő minden tevékenységét a könyvkiadásnak és nyomdájának szentelhesse, mit annyira fejlesztett, hogy később a segítségül az üzletbe vett fiával, ifj. Emich Gusztávval is alig győzött már vezetni. 1868. október 1-én azután eladta úgy a nyomdáját, mint nagyszámu kiadványait az «Athenaeum» czég alatt alakult és máig is fennálló részvénytársaságnak, melynek azonban még továbbra is igazgatója maradt.

Tehát 1857. január 1-től kezdődik a Pfeifer Ferdinánd budapesti könyvtár-czég fennállásának számítása.

Az akkori időben megszerezvén a nem könnyen és nem mindenkinek adott könyvtárusi koncessziót, a fiatal, 25 éves, kitűnő képzettségű, külföldön is járt és sok tapasztalatot szerzett Pfeifer Ferdinánd, nagy lelkesedéssel — s mint a tapasztalat mutatja — igen szép sikerrel látott hozzá üzlete vezetéséhez, fejlesztéséhez. Ő a könyvkiadást is kultiválta s aránylag rövid idő alatt igen nagy tevékenységet fejtett ki (lásd a «Magyar Könyvészet» 1898. évfolyamát) és pedig nem csak számra, de a kiadványok belértékére nézve is! Mert az akkori idő legnevezebb íróit sikerült megnyernie. Szortiment-üzlete felvirágozott, az akkori társadalom legelőkelőbbjei nem csak vevői, de személyes tisztelői, sőt barátai lettek a kedves modorú, nagy műveltségű könyvtárusnak. Sajnos azonban, a legszebb férfikorában,

1879. november 28-án, elragadta a kérélnelhetlen halál szerető hitvese, rokonai fájdmára, tisztelői, kartársai mély sajnálatára. Hogy kartársai igaz ragaszkodással viseltettek iránta, tanúsága, hogy mindenkor őt tartották vezérüknek, s midőn a könyvkereskedői egyletet megalakították, egyhangúlag őt választották meg első elnöküknek és egy igen megtisztelő, meleg érzéstől áthatott átiratban kérték fel az elnökség elvállalására, mely óhajnak engedett is.

A még most is élő özv. Prückler Anna úrasszonynak nagy megnyugvására szolgált az, hogy az üzlet élére férjének öcsöcse, Pfeifer István lépett, ki akkor már tapasztalt, nagy körültekintésű könyvtárus volt, s ki a Németországban, Angol- és Franciaországban szerzett tapasztalatait igen jól tudta érvényesíteni.

Ezzel a Pfeifer-czég új stadiumba lépett, a mennyiben új főnököt cserélt, ki azonban a régi tradícióban, ernyedetlen szorgalommal, páratlan munkássággal fejlesztette az üzletet tovább, de szép elismerésre méltó erdménnyel is, mert nem csak a nagyszámu igen előkelő vevőket tudta megtartani, de folyton újakat is tudott megnyerni.

Pfeifer István testestől-lelkestől szortimentter; így a kiadványi térről lassanként visszavonult; de annál nagyobb szeretettel ápolja a szortimentet. Ő a megtestesült puritánság, a munkásság embere, csak családjának és üzletének él. Családi élete a legszebb. Neje, Pfeifer Ferdinándné nővére, valamint gyermekei kiváló szeretettel, gondoskodással veszik körül. A szép családi körben lepték meg egyszerre a Magyar Könyvkereskedők Egylete, a «Csak Szorosan» s a személyzet küldöttségei a jubilánst és igaz érzéstől áthatva, meleg szavakkal üdvözölték őt és családját.

És mi is szívből üdvözöljük ősz hajú, de ifjú lelkű kartársunkat az 51-ik év küszöbén. Nem a lázas, az emésztő munka embere, hanem a csendes, szolid, lelkiismeretes kereskedő, a ki mindenkor egyesíteni tudta a könyvtárust a kereskedővel s a ki éppen ezért szolgálta olyan sikerrel a magyar könyvkereskedelmet s ezzel együtt a magyar irodalmat.

Szeretnők, ha ifjú kartársaink közül mennél többen vennének példát ettől a szép, harmonikus pályától.)*

St. A.

A kodex-irodalom kora.

(1001—1526).

Tarcsai Dezső-től.

(Folytatás.)

A magyar keresztény papok is mindjárt a kor-nak elején megvetették a magyar *egyházi irodalom* alapját: hogy a vallás terjesztéséért; gondoskodniok kellett olyan iratokról, a melyek a nép lelki szükségletét táplálják. Első sorban tehát a szükséges szent beszédeket, imádságokat, énekeket, elmélkedéseket foglalták írásba, de ilyen magyar nyelvi iratoknak a XI. és XII. századból sehol semmi nyoma; ez időktől általában semmiféle összefüggő magyar nyelvű irodalmi emlék nem maradt ránk.

Összefüggő magyar szövegünk csak a XIII. század első feléből van: a «Halotti Beszéd és Könyörgés», mely a M. N. Múzeumnak egy XIII. század-

*) Mint értesülünk, a czég 50 éves fennállása emlékeül a «Csak Szorosan» egylet részére 300 koronás alapítványt tett.

beli Kodexében zsinati rendeletekkel, latin misé-könyvvvel, egy benedekrendi szerzetestől írt kor-jegyzetekkel, naptárral és kótás énekekkel együtt foglaltatik. Ez is, mint a már előbb is felsorolt verses maradványok nagyobb része codexben, vagyis írott könyvben maradt ránk. A codexeket vagy fel-fedezzük, vagy írójuk, vagy azon hely szerint nevezték el, a hol találták. A «Halotti Beszéd»-et 1770-ben fedezte fel Pray György jezsuita történet-író egy, a XIII. század elején írott codexben, a melyet azóta Pray-codexnek nevezünk. Ezt az egész nyelvemléket még ugyanez évben Sajnovits János tudós jezsuita ki is adta a «Demonstratio idioma hungarorum et lapponum idem esse» című nyelv-tudományi művében; Révai Miklós pedig egy neve-zetes nyelvészeti magyarázatot írt hozzá. A 174 hártylevelű codex 1813-ig a pozsonyi káptalan tulajdona volt, valószínűleg Pázmány Péter aján-dékából; ez évben került a M. N. Múzeum könyv-tárába s jelenleg ott őriztetik.

Második e korbéli emléke irodalmunknak a XIII. század harmadik negyedéből származó, a «Halotti Beszéd» után legközelebbi időből való «Gyulafehérvári Gloszszak»-nak nevezett nyelvemlék, a melyet Varju Elemér a gyulafehérvári könyv-tárban 1898-ban fedezett fel. A codex latin szent-beszédeket tartalmaz, de három helyen rimes magyar sorokba foglalva megőrizte a Krisztus dicséretére, áldozatára és szenvedésére vonatkozó beszéd vezér-gondolatait. A felfedező szerint a codex írója Wata-chai János szt. Ferenczrendi szerzetes, iratásának ideje 1299—1310.

Harmadik emlékünnek neve a «Königsbergi töre-dék», egy ének első része Mária szeplőtlenységéről, mely a Königsbergi könyvtár egy XIV. századbeli codexének táblájára van írva és 1863-ban fedezte fel Toldy Ferencz; második részét pedig ugyanazon codex táblájából 1894-ben fejtette ki a könyvtár igazgatósága.

A «Halotti Beszéd», «Gyulafehérvári Gloszszak» és a «Königsbergi Töredék» nyitják meg tehát a keresztény középkori magyar egyházi irodalom gaz-dag sorozatát, a melyben bibliafordításokat, szent-beszédeket, elmélkedéseket, legendákat s régi egy-házi himnuszok fordításait találjuk. Ezen kor-beli magyar íróink előtt a biblia, Voraginei Jakab XIII. századbeli dömés szerzetes és genuai érsek «Legenda Aurea» című legenda gyűjteménye Temes-vári Pelbárt XV. századbeli nagyhírű Ferenczrendi szerzetes, egyházi szónokunk «Stellarium» és «Pome-rium» című, Európaszerte nagyrabecsült szentbeszéd-gyűjteményei s végre a régi katolikus himnuszok voltak a legfőbb források, a melyekből vagy fordí-tottak, vagy egyes részeket átdolgoztak, vagy csak eszméket kölcsönöztek.

A nemzeti szellemet és közérzést azonban a leghívebben és legelevenebben a *deák krónikák* fejezik ki. Ezek a krónikák sokat merítettek idegen forrásokból, de sokat a nemzeti hagyományból és énekmodák regéiből is. Legrégibb közöttük Béla király névtelen jegyzőjének «Gesta Hungarorum»-a, mely valószínűleg III. Béla király korából való. A magyarság eredetét és a honfoglalás történetét beszéli el, azután a vezérek korát Szent Istvánig. A második Kézai Simon krónikája, mely 1282-ig terjed; ebben a krónikában először jelenik meg a

hún történet és monda, mint a magyarok történeté-nek első korszaka, egész gazdagságában. A harma-dik Nagy Lajos idejéből 1358-ból való és Károly Róbertig terjedő «Bécsi Krónika»; végül a nemzeti krónika családfájának egyéb ágait mellőzve, az utolsót, Turóczi János krónikáját említjük, melyet Mátyás korában írt és Szabács megvételeig terjed. Turóczi könyve már 1488-ban nyomtatásban is meg-jelent Augsburgban, fametszetekkel díszítve.

A középkor vége felé nemcsak a tárgyalt iro-dalmi termékekben nyilvánul nemzetünk műveltsége, hanem hatalmas táplálékot nyer abból a nagy mozga-lomból, a melyet a *renaissance* nevével szoktunk jelölni, s a mely az újkor hajnalhasadását mutatja.

Vitéz János nagyváradi püspök az első író, a ki először kísérlette meg nálunk a régi klasszikusok munkáit nemcsak külsőségeiben, nyelvében és szer-kezetében, hanem benső szellemében is utánozni. Az egész korszaknak azonban a legfényesebb jelen-sége Mátyás király könyvtára a «Corvina», a melyet Budán állított fel és mintegy 3—4000 kötetből állott. Ebben a díszes pompában felülmulhatatlanul álló könyvtárban a humanisták írásain kívül Brassacianus német tudós szerint ott volt a cyrenai Theodo-ratus teljes zsoldármagyarázata. Aranyszáju szent János, Athanasius, Cyrillus, Nazianzi Gergely, Nagy Vazul és mások munkái. Minden kötet a király czimerével és sok beceses miniatur képpel volt díszítve. Ezek a Corvinák Mátyás halála után részben európai fejedelmek és főpapok birtokába jutottak; részben pedig elpusztultak az 1660-ban a budai basa lakhelyéül lefoglalt királyi palotában támadt tűz miatt. Ez idő szerint mintegy 130 darab Corvin kodexet és két ősnymtatványt ismerünk, a melyek Mátyás király könyvtárának példányai voltak. A Corvinák közül 28 darab van hazánkban a M. N. Múzeum és a M. T. Egyetemi könyvtárban; ugyan-ennyi Bécsben, a többi pedig különböző külföldi könyvtáraknak képezi a legbecesebb kézíratait.

«Alig mult húsz éve — írja Toldy Ferencz, — hogy a mozgó betűket használó nyomdászat életbe lépett és csak öt ország, t. i. Német-, Olasz-, Francia-hon, Németalföld és Svajcz birt nyomtató műhelye-ket; midőn a király egyik rokona, Geréb László, budai prépost és alcancellár azt Magyarországon honosítandó, németországi születésű Hess Andrást Olaszországból, hol ezen mesterséget tanulta, annak gyakorlatára Budára hívta meg. Első munkája, melyet véghez vitt az úgynevezett *budai krónika*: «Cronica Hungarum». Egyéb nyomtatványai közül, ha voltak, valók még: «Magni Basilii de legendis poetis libellus» Leonardus Aretinus fordítása szerint. Hihető, hogy a halál vetett véget a derék férfiú munkájának, mert sem Budán, sem a külföldön azontúl semmi nyoma. S így a hazai írók és könyv-kiadók, melyek ez időben számosan keletkeztek, kénytelenek voltak kiadásait külföldön eszközölni.» Ugyanezen időben ajándékozáék meg a pálos-rend vázsonyi kolostorának tagjai Magyar Benigna asszonyt, Kinizsi Pál özvegyét, az első magyar imád-ságos könyvvvel (1494). A vázsonyi kolostorból került ki Fráter M. kezei alól a *Czech-Kodex* is, melynek első része, Szt. Brigitta imádságai és Szt. Bernát doctor imádságai után következik a híres *Salve mundi salutare* átdolgozása, a középkori magyar lyra gyöngye.

MAGYAR KÖNYVÉSZET 1901—1906.

Budapest, 1907 január 15.
II., Donáti-utca 49.

Tisztelt Kartárs ur!

Számolva avval a körülménnyel, hogy a magyar szortiment-könyvkereskedő évről évre nagyobb szükségét érzi annak, hogy nagy könyvészetünk ne 10—15, hanem lehetőleg 5 évi időközökben jelenjen meg, számolva továbbá avval is, hogy a Magyar Könyvkereskedők Egyletét ez idő szerint még sokkal súlyosabban terhelik a most befejeződő 1886—1900. évi könyvészet költségei, semhogy máris vállalkozhatnék egy újabb kötet kiadására: elhatároztam, hogy

Címe **„Kalauz az 1901—1906. évi magyar irodalomban“**

címmel kiadom magam a legutóbbi években megjelent magyar könyvek jegyzékét, *ha azt Kartárs urak előre is biztosítják szíves megrendeléseikkel költségeim fődözését.*

Ennek a kötetnek (valamint az esetleg folytatólagosan megjelenőknek) azért adok az eddigiektől eltérő címet, mert más a beosztása, sőt némileg más az iránya is. Szem előtt tartva ugyanis az olcsóbb előállítás és *a csekélyebb ár lehetőségét,*

Beosztása 1. mellőzni fogom a könyvek alfabetikus kimutatását s csakis tárgyak szerint csoportosítva közlöm a munkákat, de csatolom a szerzők betűsoros összeállítását, utalással a megfelelő oldal-számokra, ahol munkáik előfordulnak;

Kihagyások 2. kihagyom a különféle alkalmi iratokat, a sok hivatalos és nem hivatalos jelentést, a legszorosabban vett ponyvairodalmat és más olyan nyomtatványokat, melyeket könyvkereskedői szempontból igen jól nélkülözhetünk.

Szóval: a „Kalauz“ összeállításánál folytonosan a *könyvkereskedői érdekek* lesznek irányadók előttem.

Terjedelme A „Kalauz“ compress petit szedéssel 25—30 nyolcadrétü ívre fog terjedni és 3 füzetben jelenik meg. Az 1. és 2. tíz-tíz íves füzet bolti ára egyenkint 5 korona lesz, míg a 3. füzet árát a terjedelem arányában utólagosan állapítom meg.

Ara Engedmény 20% kp. Eszerint *az egész munka netto 10—12 koronánál drágább nem lesz.*

Ezek közlése után bizalommal kérem a t. Kartárs urat, hogy szíveskedjék ezt, a közönséggel való érintkezésben oly fontos szerepet játszó munkát leghathatósabb támogatásában részesíteni, de legalább is egy példányt a saját személyzete használatára megrendelni.

Szíves megrendelését legkésőbb

Megrendelési határidő **f. évi február 10-ikéig**

kérem. *Ha addig nem látom biztosítva legalább a nyomdai költségeket, a „Kalauz“ nem fog megjelenni,* míg ellenben ha látom a Kartárs urak érdeklődését, azonnal sajtó alá rendezem a máris együtt levő anyagot, úgy, hogy közvetlenül a most sajtó alatt levő 1886—1900. évi könyvészet befejezése után, vagyis *a nyár közepére ez is elkészül teljesen.*

Megjelenése Megemlítendőnek tartom még, hogy minden középiskola, minden kulturális intézet, melynek kisebb-nagyobb könyvtára van, vevője lesz a „Kalauz“-nak, szíveskedjék tehát b. megrendelése alkalmával erre annál inkább is tekintettel lenni, mert magam közvetlenül csak oda fogok fordulni, ahol érdekeimet megvédve nem látom.

Kartársi üdvözlettel

Petrik Géza.

**«Csak Szorosan» magyarországi könyvkereskedő-segédék egye-
sületének helyeszközlő osztály**

A tisztelt főnöki kar és tagjaink figyelmébe ajánljuk

helyeszközlő osztályunkat,

melyet alkalomadtán igénybe venni sziveskedjenek.

Tájékoztatásul megemlítjük, hogy közvetítésünk úgy a főnök urak, valamint egyletünk tagjai részére teljesen díjtalan.

Jelentkezés alkalmából köteles a helykereső tag három röviden írott ajánlat-mintát az osztályvezető címére egyidejűleg beküldeni.

Megbízottunk egyébiránt az üres állásokról, valamint a helykeresőkről is állandóan rovatot vezet és bármely hozzá intézett kérdésre felvilágosítással is szolgál.

Megbízott ügyvezetőnk: **Ábrahám János**, Rózsa Kálmán és neje czégnél (Szentkirályi-utca 30.)

Tizenegy évi gyakorlattal bíró, teljesen hadmentes, nős könyvkereskedő-segéd, ki évek óta önállóan dolgozik és szakmájának minden ágában teljes jártassággal bír, üzletvezetői vagy első segédi állást keres azonnali belépéssel. Szíves megkereséseket «*Agilis*» jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbít. 17

Eladó, a tulajdonos betegsége és előrehaladott kora miatt vidéki városban (25.000 lakos, mely főképen németekből áll), egy több mint 100 éve fennálló, modern berendezésű könyvnyomda, hirdetés és könyvkiadóhivatal, 50.000 koronáért. Hasonló nyelvű lakosságú (8000 lélek) városban egy 40 éve fennálló, s épolymodern-berendezésű könyvnyomda, lap és könyvkiadóhivatallal 36.000 koronáért, s egy jó berendezésű könyvkötészet 4000 koronáért eladó. Mindezen üzletek kimutatható nagy forgalommal bírnak. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendők. 18 2-1

Megjelent:

Kossutány, Egyházjog 3-ik kiadás.

Kapható:

Lepage Lajos könyvkereskedésében
Kolozsvárt. 19

Önálló munkához szokott könyv- és papirkereskedő-segéd, ki a magyar, német és tót nyelveket bírja, 9 éve működik pályáján, állást keres február 1-e, esetleg 15-iki belépésre. B. megkereséseket, «Könyvkereskedő» jelige alatt a kiadó hivatal továbbít. 20 2-2

Ferenczi B. Miskolczon keres antiquarice, de kitűnő állapotban:

Pallas Lexikon X—XVI. kötet eredeti kötésben. 21

Szél Nándor könyvkereskedő. Kecskeméten keres esetleg antiquaricze, de teljesen ép példányban:

3 **Bun**, Könyvvitel *alsó fokú*, IV. kiadás, ord. K 2-40. 22

1 **Bogyó-Havas**. Keresk. Szám. III. kiad. I. rész. *Felső keresk.* ord. K 2-40. 30

Thaisz Arthur (előbb Pongrácz Géza) papirkereskedésében Debreczenben egy ügyes, keresztyén papirkereskedő-segéd alkalmazást nyer. 23 2-1

Kókai Lajos könyvkereskedése Budapesten keres, akár nagyobb példányszámban és ajánlatot direktre kér:

Kardos, Fafaragászat. 24

Ügyes papirkereskedő-segéd, ki a nyomtatványok kezelésében jártas és a vevőközönséggel minden tekintetben bábni tud, szerény igények mellett mielőbbi belépésre állást keres. Szíves megkeresések M.-Sziget posterestante Kattler Lipót névre. 26

1907. H. V.

Disponendákat nem engedünk.

Debreczen, 1907 január hó.

Hegedüs és Sándor

és

2-1 27 *Telegdi K. Lajos utóda.*

Ferenczi B. Miskolczon keres új vagy ódon állapotban:

Liebermann-Bugarszky, Chemia. 28

Keresek márczius 1-ére könyv- és papirkereskedő-segédet; ki a nyomtatványkezelésben jártas, előnyben részesül. 29

Kollár, Zombor.

Keresek egy fiatal, a könyv-, papir- és írószerkereskedésben jártas segédet, mielőbbi belépésre. A ki a német nyelvben is jártas, előnyben részesül; ha az illető megfelel, az állás állandó.

Bizonyítványmásolatokat lehetőleg fényképpel kérem közvetlen beküldeni a fizetési igények jelzésével.

Ivánzky Elek
Besztercebánya.

Polatsek-féle könyvkereskedő. Temesvárott keres és ajánlatokat közvetlen kér:

1 **Pallas Lexikon X—XVIII.** eredeti kötés. 31

1 **Képes Világtört.** XI—XII. Aufrecht-kötés. 31 2-1

Eladó könyvkereskedés.

Egy 25000 lakossal bíró városban, hol kir. törvényszék, főgymnázium, kereskedelmi akadémia, polgári iskola, több más tanintézet és közhivatal van, egy 17 év óta fennálló szakszerűen vezetett, jöhírű könyv- és papirkereskedés családi körülmények miatt eladó.

Csakis komoly reflektánsok, kik megfelelő tőkével rendelkeznek magukat önállóítani akarják, forduljanak Rényi Károly-hoz Budapest, V. Vigadó-utca 1., ki komoly megkeresésekre az üzletről kimerítő felvilágosítást nyújt. 32

Első segédet

keresünk, ki a könyvkereskedés és mellékágaiban teljesen jártas, a magyar és német nyelvet bírja és állandó állást óhajt betölteni. Ajánlatokat a belépési idő megjelölésével és arckép mellékésével kérjük beküldeni.

g3 *Tisza Testvérek*, Budapest.

RÁTH MÓR könyvkiadóhivatala
BUDAPESTEN.

Tisztelt Kartárs úr!

Van szerencsém értesíteni, hogy kiadásomban a következő fontos törvényczikk jelent meg magyar és német nyelven:

1907. évi III. Törvényczikk
a hazai ipar fejlesztéséről.

Jegyzetekkel és magyarázattal ellátta:

Dr. Krejcsi Rezső

a budapesti kereskedelmi és iparkamara titkárja.

Ára a magyar kiadásnak 80 fillér, a német kiadásnak 1 korona.

Szállítási feltételek: Bizományba 25%, készpénz 7/6 p. és 40%.

Budapest, 1907. január 20.

Tisztelettel

Ráth Mór.

25